

NOVA DOBA

Stane letno 84 Din, mesečno 7 Din, za inozemstvo 240 Din.
Oglas se računajo po tarifi. Pri večkratnem oglašanju popust.
Poslanecno število 1 Din.

izhaja
vsak tork, četrtek in sobota.

Uredništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Izpolnitelj: Strossmayerjeva ulica 1, pritličje. Telef. 65.
Račun pri pošttem ček. z. v. v. št. 10.666.

Meščani in kmetje.

V Celju, 19. decembra.

Pri predzadnjih skupščinskih volitvah smo šli narazen — napredni meščani in kmetje v naši deželi. Oni ljudje, ki smo hodili skupna pota, vsaj na Štajerskem, od ustanovitve Narodne stranke, od l. 1906. sem. Da smo se razšli, je bil predvsem vzrok ta, ker smo hoteli proti klerikalizmu ločeno marširati, a ga v voilni bitki skupno premagati. To se je takrat posrečilo. Vsaj po takratnem volilnem izidu so deželni poslanci s kmetov igrali v bojih in pri glasovanju za sprejetje vildordanske ustave precejšnjo vlogo. Toda takratna zmaga nad klerikalizmom je bila dejansko le trenuten uspeh. To so pokazale že volitve 18. marca 1923. Meščani so bili sami za se, deloma, tudi vsled notranjih razprtij, številčno preslabi, kmetje so pa pogrešali onega političnega ogrođja, ki ga v naših razmerah more dati vedno še, stanovsko vzeto, nekmečka inteligenca: in tako je dosegla duhovščina dne 18. marca 1923 svoj največji politični trijumf v Sloveniji, zavzela je skoraj vse poslanske sedeže, kar jih imamo Slovenci v narodni skupščini.

Ta uspeh klerikalcev so rodili trije razlogi. Prvič izvrstna njihova kulturna in gospodarska organizacija, ki z vsemi sredstvi in s celo svojo delovno metodo zaseda samo en cilj: obdržati in utrditi političen vpliv in politično moč duhovščine. Razine bratovščine in Marijanske kongregacije, celo bogoslužje in verski poduk, vsa nešteta »izobraževalna« družstva fantov in deklet, razne stanovske organizacije, zadruge in banke, vse utrjujejo samo politično pozicije duhovštine. Vse fruze, ki se pri tem rabijo, služijo le za varanje nepodušne javnosti. Naravno je, da je sodelovanje vseh teh činiteljev močna sila, katera je toliko močnejša, ker nima v naprednem taboru nobene protiteže. Imamo sicer tudi mi naprednjaki velike in lepe prosvetne kakor gospodarske organizacije, ki po svoji notranji moči, skoraj vsaka v svoji stroki, presegajo klerikalne. Ahi vse to služi le prosveti in gospodarstvu, vse to za naše politično udejstvovanje ni niti obramben niti napadljivi instrument. S te msamim smo že v politični oju s klerikalizmom oslajbljeni. Povrh tega se je pa vsled ločitve meščanov in kmetov, inteligence in kmetiškega ljudstva s prejakim povdarjanjem stanovskih gesel ustvaril prepađ, ki je mnogokje po deželi ubil vsako kulturno in gospodarsko gibanje. Dežela je lezla v desorganizacijo, politično mrtvilo. Sadovi so se pokazali že l. 1923. — in če bi pri starem ostalo, bi doživeli cel debacle tudi pri bodočih skupščinskih volitvah.

Drugi in še tehtnejši vzrok klerikalne zmage v l. 1923. pa je bilo oznanjanje najbesnejšega srbofobstva. Mi nikakor ne smemo pozabiti, da se naša dežela še zdaleka ni orijentirala proti Beogradu, to se pravi proti smislu in ciljem naše sedanje narodne države. Duhovščina žaluje za Avstrijo, ker je imela tam v parlamentu in na dvoru odločilno besedo. Naši kmečki ljudje so bili vzgojeni v avstrijskem patriotizmu in v zaničevanju Srbov kakor Hrvatov. Srbov seveda bolj, ker so ti že bili mednarodni politični činitelj. Pri tem je ostalo še danes in bode ostalo, dokler naša šola in naša vojska ne dasta narodu mož, ki bodo vzgojeni v narodnem duhu in se bodo zavdali jugoslovanskega državljanstva.

Italijanska nota o dogodkih v Albaniji.

Splošna mobilizacija v Albaniji. — Ukrepi italijanske vlade. — Jugoslavija in Italija vztrajata na stališču stroge nevtralnosti.

Rim, 19. decembra. Albansko poslanstvo objavlja, da je albanska vlada v Tirani odredila splošno mobilizacijo proti revolucijonarnim četam.

Rim, 19. decembra. Danes dopoldne je italijanska vlada objavila oficijelno noto glede albanskih dogodkov. Ta nota ugotavlja, da ima odpošiljatev dveh italijanskih pomorskih edinic v albanske vode nalogo, skrbeti za varne komunikacije med Italijo in Albanijo v slučaju, da bi se te komunikacije radi sedanjih dogodkov v Albaniji pretrgale. Vesti o najnovejših albanskih dogodkih, ki prihajajo iz interesiranege vira, je treba sprejeti z veliko rezervno. Položaj, kakor se sedaj razvija, smatrajo diplomatični krogi za zelo resen in za tak, da ga je treba motriti s preudarno pozornostjo. Dalje nota kratko zavrača albanske trditve, da bi Jugoslavija podpirala gibanje oboroženih čet, ki bi bilo naperjeno proti sedanji vladi Fan Nollija. Jugoslavija je v rimskih razgovorih potrdila na-

čelo nevtralnosti in se obvezala, da najnovejših albanskih dogodkov ne bo smatrala za ničesar drugega, nego za novo epizodo notranje politike, in da nima nikakih legalnih razlogov za vmešavanje v notranje prilike Albanije. Zato se mora izključiti vsaka politična akcija tujih držav z namenom, da bi se izpremenil teritorialni in politični položaj Albanije. Nota slednjič konstatira, da tuje države niso priznale sedanje Fan Nollijeve vlade, čeprav obstoji de facto.

Beograd, 19. decembra. Albanski poslanik na našem dvoru Ali Riza Kolonje je danes posetil pomočnika zunanjega ministra, Markovića in se zanimal za dogodke v Albaniji. Pomočnik zun. ministra je poslaniku še enkrat svečano izjavil, da se naša vlada ne bo vmešavala v notranje zadeve Albanije in da bo ohranila še nadalje najstrožjo nevtralnost. Naša kraljevina ni v nobenem oziru zainteresirana na dogodkih v Albaniji.

Zastoj v trgovinskih pogajanjih z Avstrijo.

Naš delegat dr. Ploj v Beogradu. — Avstrijske zahteve. — Jugoslavija za zaščito domače industrije.

Beograd, 19. decembra. Radi praznika sv. Nikolaja v notranji politiki danes ni nobenih važnejših dogodkov. Živahnejša je situacija v zunanji politiki. Z Dunaja je prispel v Beograd član naše delegacije dr. Miroslov Ploj, ki vodi trgovinska pogajanja z Avstrijo. Dr. Ploj je podal v zunanjem ministrstvu obširno in informativno poročilo, naglašujoč, da je

Avstrija zahtevala od naše delegacije, da se znižajo postavke izvozne in uvozne carinske tarife za gotove izdelke avstrijske industrije. Naša vlada ne more sprejeti avstrijskih zahtev in se je bati, da pridejo pogajanja z Avstrijo v kritičen položaj, ker naša vlada ne more opustiti načelnega stališča zaščite domače industrije.

šanje našega gospodarstva, so nudihi ljudem le fraze in psovke.

Vsi ti trije razlogi in posledice so pa sedaj pripeljale napreden živelj v deželi zopet v eno linijo, kmet in meščan sta zopet stopila skupno v politično areno. Mi vemo, da nazivljanje »kmet« in »meščan« ne pomenja pri nas niti bogvekakih političnih ali gospodarskih diferenc. Saj je znano, da skoraj vsak naših meščanov ni doma, kadar so kmetje na polju. V naši gorati deželi, ki je navezana predvsem na zaslužek iz industrije, obrti in kupčije in koje zemljiška posest je tako razbita, da se že skoraj o pravih kmetih govoriti ne more, imajo tudi čista agrarna načela le malo smisla. Ali vežejo nas pa ti pomisleki: ako bode duhovščina tudi zanaprej tako brezobzirno izkoriščala v svoje svrhe vse naše kulturno, gospodarsko in politično življenje, ako bo skušala slovenski narod spraviti v najhujše gospodarske in politične konflikte z državo, s Srbi in Hrvati in ako ne bode hotela opravljati v našem parlamentu, kakor doslej, konstruktivnega dela, bode zlo za nas. Zato moramo skupno v boj, da uveljavimo te svoje nazore čimbolj tudi na merodajnem mestu in da nadaljujemo tudi nekdanje svoje delo med narodom.

ZAGREBŠKA BORZA

Dunaj: 0.0936—0.0956.
Milan: 2.835—2.865.
London: 313.10—316.10.
Newyork: 66.33—67.33.
Pariz: 3.59375—3.64375.
Praga: 2.0205—2.0505.
Curih: 12.94—13.04.

Zakaj smo za enoten in skupen nastop vseh narodnih in naprednih sil na Štajerskem?

I. Zato, ker hočemo izločiti iz javnega življenja brezvestno in brezplodno hujskanje enega stanu ali sloja proti drugemu: vsi smo sinovi enega naroda in vsi smo državljani ene države, ki pričakuje od nas složnega in poštenega dela za gospodarski, kulturni in socialni napredek naše ožje domovine in za pošteno ureditev naših notranjih državnih razmer.

II. Smo za složen in skupen nastop vseh pravih in iskrenih narodnjakov, ki ljubijo svoj narod in našo skupno državo, ki nočejo iz osebnega in strankarskega samoljubja na vesolje odpadnikov, klerikalcev in radičevcev cepiti lastne moči in pomagati do zmage tistim izkoriščevalnim in lažnim elementom, ki ne ljubijo naše slovenske domovine in mrze našo mlado državo, koje zvesti sinovi smo in ostanemo!

III. Pri zadnjih skupščinskih volitvah so zmagali med nami klerikalci, radičevci ter Nemci in nemškutarji: narodni slovenski meščan, kmetovalec, trgovec, obrtnik in delavec pa je vsled naše nesloge ostal brez poslancev.

IV. Smo za složen nastop vseh naprednih in narodnih strank zato, ker nočemo, da se ponovi sramota izza zadnjih skupščinskih volitev, ker hočemo imeti poslance, ki bodo delali za napredek naroda in države.

V. Kdor ljubi svoj dom in rod, kdor ljubi svobodo svojo v svoji svobodni državi, njegova narodna in patrijotična dolžnost je, da dela z vsemi silami za zmago naše narodne sloge — za Narodni blok.

Politične vesti.

VLADA PRIPRAVLJA ODLOČNE MERE PROTI RUŠILCEM DRŽAVNE AVTORITETE. V sredo popoldne se je vršila seja ministrskega sveta, koje sklepi se drže strogo tajno. Kakor se doznava, je vlada po enem mesecu uvidela, da razne separatistične in subverzivne skupine v naši državi ne marajo kreniti na pot lojalnosti napram državi in njenim obstoječim zakonom. Vlada je sedaj končno javno odločena z vso doslednostjo in strogostjo uporabiti proti brezvestni protidržavni agitaciji zakon o zaščiti države. O seji ministrskega sveta radi tajnega značaja njegovih sklepov ni bilo izdano nobeno uradno poročilo.

RADIČ V BOLJŠEVIŠKI SLUŽBI. Beograjska »Reč« objavlja besedilo pogodbe, ki jo je sklenil Stjepan Radić z ruskimi sovjeti in ki nedvomno pričča, da je Radić stopil v boljševisko službo z nalogo, da sporazumno s tretjo internacijo prične rušiti temelje našega skupnega državnega bištvja in s pomočjo svoje stranke pripraviti teren delavski in kmečki diktaturi. Kakor znano, je Radić svoječasna razkritja o obstoječi pogodbi med njim in sovjeti trdovratno tajil, sedaj pa so omenjeno pogodbo objavili boljševiski sami. Kaj poreče Radić sedaj?!

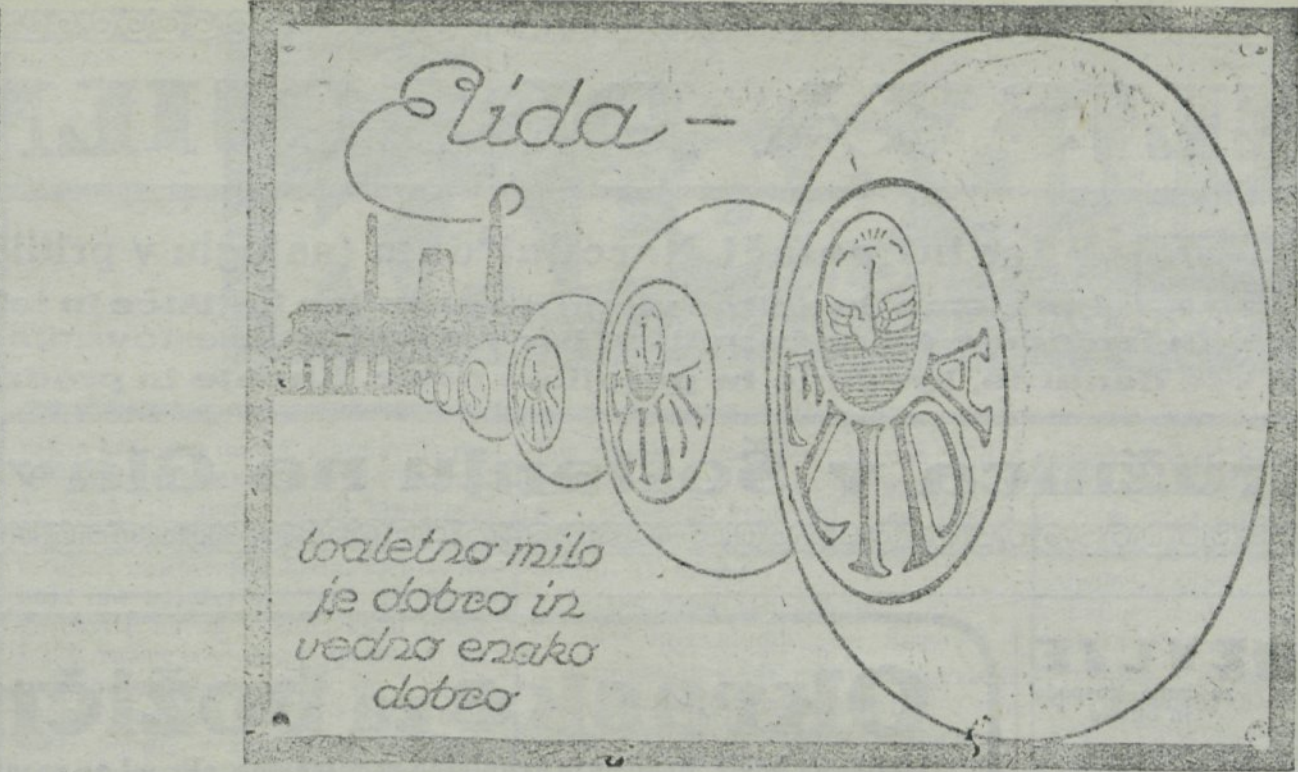
DVOJNA MERA. Djakovski škof dr. Aksamovič je prepovedal župniku dr. Novoselu kandidacijo na listi samostojne demokratske stranke ter je utemeljil ta svoj ukrep s tem, da ga za duhovno službo neobhodno potrebuje. Pri nas pa ni tako, ljubljanski in ma-

Dopisi.

VOJNIK. Podružnici Sadjarskega in vrtnarskega ter Čebelarskega društva v Vojniku vabita na skupni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 21. decembra 1924. ob 8. uri na osnovni šoli v Vojniku. Dnevni red: 1. Poročilo odborov o delovanju v preteklem letu. 2. Razdelitev nagrad razstavljalcem na sadni razstavi. 3. Volitev novih odborov. 4. Predavanje g. Miloša Levstika, učitelja v Celju: »O koristi letošnjih sadnih razstav«. 5. Stučajnosti.

Obrtni vestnik.

Zveza gostilničarskih zadrug v Celju je izvršila svoj III. redni občni zbor dne 15. t. m. v »Hotelu Balkan« v Celju pod predsedstvom podnačelnika g. Bernardija ob povojni udeležbi združnih delegatov. Zastopanih je bilo 11 združnih organizacij iz zveznega okoliša. Zbora sta se udeležila kot delegat Trgovske in obrtniške zbornice ljubljanske g. dr. Pretnar in za obrtno-združno nadzorništvo g. Založnik. Iz poročila posnemamo, da so znašale zvezne potrebščine v preteklem poslovnem letu 50.843.07 Din, dohodki pa samo 35.795.62 Din, tako da zaključuje leto s primanjkljajem 15.048.45 Din, to pa najbolj zbog tega, ker večina včlanjenih zadrug članske prispevke zelo netočno plačuje in dolgujejo zadruga zvezi še nad 30.000 dinarjev. Zveza je tudi zelo obremenjena z izdajanjem strokovnega glasila »Gostilničarski list«, ki ga izdaje v lastni režiji z mesečno naklado nad 2000 komadov. Izdaja lista je povzročila načelstvu izvanredno mnogo stroškov, truda in požrtvovalnosti. — Proračun za leto 1925. se je odobril v iznosu 52.000 Din, članski prispevek pa ostane isti kakor doslej, t. j. 20 dinarjev za vsakega člana pridruženih zadrug. — Zveznim predsednikom je bil soglasno izvoljen g. Josip Majdič, restavrater v Celju, podpredsednikom pa g. Konrad Žnuderl, gostilničar v Mariboru. Na dnevnem redu je bila tudi sprememba pravil, in sicer v glavnem zaradi eventualne omejitve zveznega okoliša, ki obsega poleg Prekmurja in Meziške doline ves teritorij bivše Spodnje Štajerske, na mariborsko oblast. Ker so se pa delegati iz laškega sreza protivili izločitvi, se je

sprememba opustila. — Med zborovanjem, ki je bilo mestoma zelo živahno, je poročal g. dr. Pretner o delu zbornice za interese gostilničarske stroke, posebno v pogledu na novi gostilničarski zakon in strokovno šolstvo. Nadzornik g. Založnik pa je poročal o bogatem delu, ki ga je zveza izvršila v kratki dobi svojega obstoja in o njenih najnujnejših nalogah v bližnji bodočnosti.

Radio-fermalno kopališče Laško

otvorjeno celo leto.

Od 1. sept. naprej 50% popusta.

»LOVEC«. List za lov in ribarstvo. 23.—24. štev. (zadnja številka letnika 1924.) ima sledečo vsebino: Kazalo XI. letnika. — Poziv starim in novopristopivšim članom S. L. D. — Oklic lovcem in strelcem. — Tone Podvrečar: Savezno lovaško udruženje u Skoplju. — Rudi Jagroviski: Laskarjeve. — Fr. Starovaški: Divje gosi. — Dr. Avgust Munda: Ribe v porečju Soče. — Iz lovskega nahrbtnika. — Iz ribarske mreže. — Mali oglasi. — Zavarovanje članov S. L. D. proti nezgodam.

To in ono.

NAJVEČJA CERKEV NA SVETU je cerkev sv. Petra v Rimu; v njej je prostora za 54.000 oseb. V milansko stolico gre 37.000; v cerkev sv. Pavla v Rimu 32.000, v kolinsko stolico 30.000, v cerkev sv. Pavla v Londonu in cerkev sv. Petronija v Bolonji po 25.000, v carigrasko Hagijo-Sofijo 23.000, v rimsko cerkev sv. Ivana v Lateranu 21.000, v novo newyorško stolico 17.500, v stolico v Pisi in dunajsko cerkev sv. Štefana po 12.000, v monakovsko Marijino cerkev 11.000 in v Markovo cerkev v Benetkah 7000 oseb.

MED KANIBALI. V severni Avstraliji je dežela Arihem. Prebivalci so menda vso posadko trgovske ladje »Daniel Dawson« pobili in požrli. Angleži so mislili, da so ljudožrstvo popolnoma zatrli, a ta slučaj nam pove, da ga niso. Pred letom je izginila lad-

ja brez sledu in niso slišali ničesar o njej. Sedaj se pa nabiralci biserov našli na nekem splavu v zalivu Carpentaria ženo kapitana Spearea. Praviča je, da je ladjo uničil vihar, da se je pa posadka rešila na suho. Tu so jih napadli domačini, več sto po številu, in so jih ujeli. Ženo kapitanovo so privezali na kol, moške so pa vse vlekli proč. Ni videla več ne moža in tudi nobenega drugega moškega. Prepričana je, da so jih domačini vse pojedli. To prepričanje ji je utrdil poznejši dogodek; čez dva dni so ji namreč vzeli njeno majhno hčerko, jo umorili pred njenimi očmi in jo spekli na vročih kamnih. Kaj se je pozneje godilo, se ne spominja; grozni dogodki so jo tako potrti, da je skoraj zblaznela. Ko je divjake napadel drug rod, je poročila priliko in je ušla na splav. Križarila je na njem po zalivu in čakala rešitve.

Oglašujte v božični in novoletni številki „Nove Dobe“!

Odgovorni urednik: Rado Pečnik.

Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna, Celje

Knjigovodja

pisarniška moč za urejevanje korespondence, se išče. Vpraša se v trafiki KOVAČ, Aleksandrova cesta.

100 Din nagrade

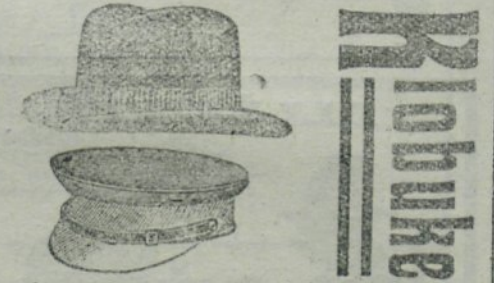
za podatke o pls. stroju »Centuri«, komu je bil prodan, zastavljen ali skrit od agent. (Staniva) Praznika v Gosp. ulica. Svarimo pred nakupom! Koštomaj, brivec v Celju.

Največjo zalogo pristnih **dalmatinskih vin** ima edinole

Josip Povodnik

MARIBOR, Vojašniška ulica 6. Prodajajo se le pristna, prvovrstna dalmatinska vina po najnižjih cenah in je p. t. interesantom na razpolago vedno več vagonov raznih vrst. Kadar pridete v Maribor, obiščite moje splošno znano, z zadovoljnimi gosti vedno napolnjeno klet, ki vam nudi dobro kapljico in okusne dalmatinske zakuske!

PATRIA 6-2
Cognac-Medicinal
Palace-Creme-Liquori
Čisti vinski destilati
najfineje kakovostii.

moderne fazonne in fine kakovosti, kakor tudi vse vrste čepice, srajce, kravate, sploh vse perilo in modne predmete za gospode, se prodaja tetos po zelo nizkih cenah samo v veletgovini
R. STERMECKI, CELJE
Trgovci engros cene! Cenik zaštonj!

Po skrajno nizki ceni prodam **23.000 trsnih cepljenk:**

beli rizling, peček, zelenika in črnina Kölner na Göthe in rip. port., zeleni silvanec, portugizer na Göthe 9 in lipovščina na port. Franc Kovač, trsničar, Male dole, p. Vojnik. 3-3

Državna poduradnica mlajša pisarniška moč z nekoliko prakse, išče primernega mesta v privatni službi. Nastopi takoj ali pozneje. Ob takojšnjem nastopu event. 14 dni brezplačno. Cenjene ponudbe je nasloviti pod »Poštena« pošto-ležeče Celje.

Izjava.
Naznanjam, da sem s svojo ženo Gertrudo Slokan sodno in cerkveno ločen, katera izgubi z današnjim dnem moje ime. Pred zlouporabo istega svarim.
Franjo Slokan, Braslovče.

Štefan Strašek
Celje, Kovaška ulica 1.
Zaloga vseh vrst čevljev lastnega izdelka in tovarniških izdelkov. Izvršuje čevlje po meri in popravila hitro in solidno. Tučl na obroke.

išče se **meblirana soba** s separatnim vhodom, električno razsvetljavo, po možnosti v sredini mest a. onudbe z navedbo cene na upravo lista.

V brivnici Koštomaj, Prošernova ulica -Štev. 19 striženje samo Din 5.— Istotam brušenje britev, škarij, gilet, nožev, kuhinjskega in raznega orodja.

Kupujem vse vrste rezanega, tesanega in okroglega lesa po najvišjih cenah.

E. Himmer
izvoz lesa
3-2 Celje, Trubarjeva ulica št. 1.

Trgovska hiša
na deželi, v mariborski okolici, enonadstr., novodobna, v dobrem stanu, obokrajni cesti, poleg cerkve in šole, gospodarsko poslopje, skladišča, vrt, 2 orala travnika, se radi selitve proda. V hiši je dobro uvedena trg. z mešanim blagom, poštni in telefonski urad, 3 lepa stanovanja, od katerih je eno s 3 sobami ter kuhinjo takoj na razpolago. Tudi trgovina se z blagom vred proda pod ugodnimi plač. pogoji. Ponudbe na upravo lista pod »Trgovska hiša 1875«. 2-1

Dve mirni gospodični iščeta eno ali dve **meblirani ali tudi nemeblirani sobi s kuhinjo** v mestu ali neposredni bližini. Plačata tudi za par mesece vnaprej. Cenjene ponudbe na upravo pod »Mirni dom«. 2-1

Kompanjon
tih ali javen, se išče z novim letom za jako dobičkanosno večletno podjetje v Mariboru z vložkom do **50.000 Din** proti 20% obresti, ki se izplačajo pri vsakomesečnem obračunu. Varnost zasigurana. Ponudbe pod »Industrija Maribor« na upravo lista. 2-1

Pozor, kmetovalci!
Zajamčeno najboljšee **semenje**
oves, korenje, pomladanski ječmen, svinjska repa (runkelj) od tvrdke Kirsche-Piffenbach, dobavljaja njeno zastopstvo
STEINBOCK IN JANIČ, ŽALEC
Hektolitrska teža semenjskega ovsaja je čez 60 kg. — Naročila zamoremo upoštevati le do 1. jan. 1925. 2-1

CELJSKA POSOJILNICA D. D.

Stanje hranilnih vlog čez
K 120.000.000.—

V lastni palači Narodni dom (na oglu v pritličju).

Stanje hranilnih vlog čez
K 120.000.000.—

Sprejema hranilne vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih izplačuje točno in nudi za iste najboljše obrestovanje in največjo varnost. Izvršuje vse denarne, kreditne in posojilne posle. Kupuje in prodaja devize in valute.

Podružnica v Šoštanju na Glavnem trgu.

CEVLJE
za dame, gospode
in otroke

fine moderne iz prvih svetovnih tovarn, kakor tud trpežne od domačih teviljarjev ima velikansko zalogo ter prodaja po čudovito nizkih cenah samo veletrgovina R. Stermecki, Celje. Trgovci engros cenel Cenik zastojni

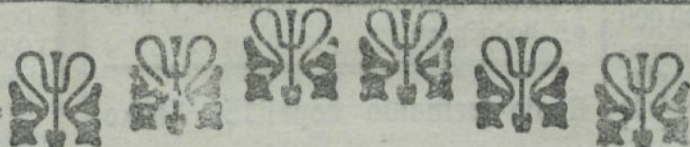
Okraske za božično drevo

jaslice za božič, božične in novoletne razglednice, albumi za razglednice, pismen papir v kasetah

v največji izbiri, kakor tudi svileni papir, krep-papir, eno in dvostransko barvani papir, perje za rože po najnižjih cenah pri

Goričar & Leskovšek, Celje.

Na debelo!

Na drobno!

V krojačnici za dame in gospode IVAN BIZJAK, CELJE

Prešernova ulica, zraven magistrata
so cene fazoni zelo nizke.

Postrežba zelo točna in solidna. Na razpolago so tudi vzorci raznega suknja iz prvovrstne tovarne v bogati izbiri in nizki cenil. 1303 Se priporoča!

Knjigovodja

vešč vseh pisarniških poslov, išče mesta za takoj. Sprejme tudi na deželi. Cenjene dopise na upravo pod značko »Knjigovodja«.

Prvovrstne

lovske puške, municijo, Browning pištole in revolverje priporoča po izredno nizkih cenah strok. puškarsko-tehnična delavnica

ALBERT RUTAR
CELJE, Slomškov trg št. 4

RATOL

novo najzanesljivejše sredstvo protipodganam, hišnim in poljskim mišim.

Ako se denar pošlje naprej, 22 Din. po povzetju 28 Din. Izdeluje oddelek RATOL, Zagreb, Bienička 21. Dobiva se tudi v vseh lekarnah in drogerijah. 4

Fotografični atelje

Avg. Černe

Celje, Ljubljanska e, 10,

izdeluje umetniške portrete v vseh velikostih. — Specialiteta fotokscike. — Slika in poveča po vsaki sliki v olju, akvarelu, pasteli, krojoni in tušu. Slike za legitimacije se na uslugo izvršijo najhitreje. 8

Ant. Lečnik

Orar in juvelir
Celje, Glavni trg št. 4
(prej Paschiaffo). 128

Izvrstna hrana

za opoldne in zvečer, se odda Glavni trg št. 10, I. nadstropje.

Ribje olje

pristno norveško je sveže dospelo. Priznauo sredstvo proti slabokrvnosti tako za odrasle kakor za otroke.

Dobi se pri
Sanitas, Celje.

Čaj
kava
kakao
konjak
kanditi
čokolada
ter vedno
sveže pražena
kava se dobi pri
kolonialni in specerijski trvdki
Ant. Močnik, Celje

Solidna postrežba!
Nizke cene!

SALAMA

prvovrstna
nova r. ba, povsem zrela
se dobi povsod.

Prva hrvatska tvornica salam, sušena mesa i masti
M. Gavrilović-a sinovi d. d.
Petrinje.

Generalno
zastopstvo za Slovenijo
R. Bunc in drug
Ljubljana, Maribor, Celje.
12-7

Izšla je Blasnikova VELIKA PRATIKA

za navadno leto 1925,
ki ima 365 dni. 4-4

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil najbolj vpoštevan že od naših pradedov.

Tudi letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini, zato pride prav vsaki slovenski rodbini.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi jo ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnikova naslednikih
iška na i. litog. a. fični zavod
LJUBLJANA, BREG št. 12

ALI ŽE VEŠ,

Postrežba solidna!

da kupiš letos za božična darila sukno za moške in volneno za damske obleke, svilo, Crepp de Chine, šifone, pletene jopiče, fior nogavice, rokavice, zimsko perilo, žepne robce, najboljše cefir in šifon srajce, ovratnike, kravate i. t. d. v veliki izbiri in po nizki ko kuren ni cenil v manufakturni in modni trgovini
Miloš Pšeničnik, Celje
Kralja Petra cesta 5.

Oglejte si
manufakturno
trgovino

J. KUDIŠ Gaberje št. 3

(gostilna Plevčak) nasproti Mestnega milna

NA DROBNO!

50-52

NA DEBELO

PRIPOROČA

svojim cenjenim odjemalcem veliko množino inozemskega blaga kakor sukno za moške in ženske obleke, cefir, šifon, vse krojaške potrebščine ter raznovrstno manufakturno blago po zelo nizkih cenah.

Električni likalnik (najlepše božično darilo)

najboljše svetovne znamke
3 kg z žico Din 200.—
4 » » » » 240.—

Žarnice

in drug material po najnižjih cenah pri
Karol Fio-jančič, Celje,
Cankarjeva ul. 2, poleg davč. urada

Josip Brinar:

Jezikoslovni izprehodi po okolici celjski

O domovini in domofubju se danes mnogo govori in piše. Toda vse te domoljubne krilatice, ki jih pogosto srečujemo po časopisu in ki dajejo slavnostnim govorom tako svečano ozadje, vse te vznešene besede ostajajo le puhle pene, ako povelečevano občutje »domoljubja« ni globoko v duši vkorenineno in trdno zasidrano.

Z bistvom človeškega mišljenja pa se ljubav do domovine spoji v nerazdružno celoto le tedaj, ako svoj domači kraj in svojo obširno domovino natančneje poznamo, tako da nam z vseni svojimi lepotami in znamenitostmi takorekoč »k sreči priraste«.

Kdor pa svojo domovino res iskreno ljubi, ga ne zanima samo njen pokrajinski čar in nje zgodovinske znamenitosti, ampak pravi domoljub se z ljubeznijo oklepa tudi lepih domačih imen, s katerimi oznamenjuje mo ljube nam vasice in sela, brežuljke in gore, doline in planine. Ker pa je nam Slovencem pisal tuji Nemeec nad 1000 let graščinske urbarje (t. j. zemljiške knjige) in druge važne listine, zato se je mnogo lepih slovenskih imen popačilo, tako da jim danes še težko spoznamo njih domače lice. Z razlago krajevnih imen so se v novejši dobi začeli baviti nekateri jezikoslovci*, ki so nam ustvarili posebno vedo; »toponomastiko«, t. j. znanost o krajevnih imenih.

Kdor pa hoče s pridom razlagati

*) Za razlago slovenskih krajevnih imen so zbrali dragoceno gradivo, prof. dr. Miklošič, dek. Orožen, dr. Strekelj, prof. Scheinigg (o krajnih imenih borovljskega sodnega okraja), prof. dr. Lessiak, Luka Pintar (v raznih letnikih »Ljub. Zvona« in v »Carrioli«), Zahn (Ortsnamenbuch der Steiermark in Mittelalter), prof. dr. Ramovš (Historična gramatika slov. jezika) in dr.

razna krajevna imena, mora svoja raziskavanja nasloniti na trojno podlago: 1. uvaževati mora razvoj krajevnega imena v različnih zgodovinskih dobah, torej od najstarejših listin, kjer se nahaja ime najprej napisano, pa do izgovorjave imena v današnjem narečju; 2. razlagave mora upoštevati glasoslovne zakone narečja in 3. svojo razlago imen naj raziskovalec po možnosti podpre z značilnimi zemljepisnimi lastnostmi dotičnega kraja (realna preizkušnja).

Te trojne vidike (zgodovinski — jezikoslovni — realni), ki jih razlagavec zgodovinskih imen ne sme pustiti izpred oči, hočem pojasniti na nekaterih zgledih.

Za primer važnosti davnih zgodovinskih listin vzemimo ime Celje. Iz najstarejših virov nam je znano, da so Rimljani utrjeno selišče ob večjem ovinku Savinje imenovali Claudia Celeja. Očividno je takoj, da je koren slovenskemu Celju iskati v latinskem »Cel-«, na katerega se je priklopilo slovensko obrazilo »-je«, ki je dalo vsemu imenu domač obraz, kakor ga ima n. pr. sosedno Gabrje ali Teharje. Kako teži ljudska govornica po tem, da prienačuje tuja imena domačim izrazom, vidimo še jasneje pri imenu Ptuj; tu je nastala že čisto slovenska beseda, ki se ji rimljanska podlaga Poetovio že skoraj nič več ne pozna. Ker je savinjsko narečje menda že v tisti davni dobi kaj rado zategavalo ozki »e« v sorodni »i« (prim. zelje — zellje), zato so tudi Nemci povzeli v

ime »Cilli« izgovorjavo korena »Cil-« namesto »Cel-« ter ga prvotno pisali še s slovensko končnico »-je«. Pesnik Wolfram v. Eschenbach pravi v »Parcivalu« (l. 1212.):

Ich fuor von Sibilje
das mer alumb gein Zilje.

In listina v dež. arhivu štajerskem (iz l. 1323.) govori o »marcht Cylie vuder der purch«. Ako ne bi imeli tako jasne zgodovinske podlage za razlago imena Celje, bi kaj lahko zašli na stranske poti: dobil bi se najbrž kdo, ki bi hotel izvajati Celje iz »cel« (celina), češ, mesto stoji na celini, ki jo obkroža po eni strani Savinja, po drugi pa močvirje (lava, čret) in zablata Voglajna. Kdo drugi bi po analogiji prišel na slično ime vasi Čelje (nad Premom na Notranjskem), mende, da so v Celju splavarji debela čelili (= ploskoma priskavali). Tretjemu bi zopet prišlo na konec ime »selo«, pa bi dejal, da ima Celje isto jezikovno podlago kot »Maria-Zeli« (božja pot na Gor. Štajerskem), ki jo nekateri razlagajo kot »Marija na Selur«. — Vse take zablode pri raziskavanju imen pa so izključene, ako se moremo opirati na jasne zgodovinske listine.

Glasoslovna pravila, ki jih mora upoštevati razlagavec imen, bi bila najvažnejša ta-le:

1. Preglaševanje samoglasnikov, n. pr. v imenih Lisce (pri Celju) iz les, t. j. gozd (prim. tudi Lesce pri Bledu), ali Vo-glajna iz »glina«.

2. Asimilacija (prilikovanje) glas-

nikov, kakor Kasaze in Kazaze, ali Rakitovec in Rahtitovec.

3. Sinkretistične oblike (spojenke), ki so ali prave spojenke, kakor Medlog, Zalag, Zabukovica, kjer je predlog (med-, za-) zrastle s samostajnikom v nerazdružno celoto (torej: iz Medloga, v Zalogu); ali pa so pogršene »spojenke« (Dolgopolje, Tolstivrh), katere moramo pisati pridevnik in samostajnik narazen, ker se sklanja vsaka beseda sama zase (iz Dolgega polja, na Tolstem vrhu). Nekako na sredi razvojnega pota iz nepravne spojenke v pravo sinkretistično obliko je ime zaselja Zagrad (za Starim gradom pri Celju), o katerem govorimo: stanujem v Zagradu, ali pa: za Gradom.

Nekaka posebna zanimivost sinkretističnih oblik so tista imena, pri katerih se je spojenje dveh besed v eno samo izvršilo nezavestno, n. pr. v imenu reke Voglajne, ki je sestavljena iz predloga »vo« (= v) in samostajnika »glina« (= glajna). Najčešče so zagrešili nezavestno spojenje besed tisti pisatelji, ki niso bili posebno večji slovenskemu jeziku, kakor n. pr. Valvasor, ki Ugabrie (= v Gabrju), Uravnech (= v Ravneh), Nalogo (= na Logu). Zaradi neznanja jezika so najbrž nastale tudi čudovite spojenke: Caba (zu Aachen), Maunz (Maunitz) iz: na Unc' (na Notranjskem).

4. Izpad glasnikov, n. pr. Vojnik iz: Hvojnik; Fram iz: Frauheim (Frahm); Arja vas (pri Petrovčah) iz: Arlja vas (t. j. selo, kjer je bilo pr-

KNJIGA JE NAJLEPŠI DAR!

Knjigarna in trgovina muzikalij

Goričar & Leskovšek, Celje

Priporoča bogato izbiro

leposlovnih slovenskih in nemških knjig, kakor tudi mladinske knjige in slikovnice. — Bogata

zaloga umetniških slik.

Časopise v vseh

jezikih preskrbi

v najkrajšem času po originalnih cenah.

4-3

KNJIGA JE NAJLEPŠI DAR!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

PRODAJA PREMOG

IZ SLOVENSКИH PREMOGOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG in KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češko-slovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete. 22—22

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/II.

Ure, zlatnino, srebro, očala, toplo mere, jedilno orodje itd., itd.

po najnižjih cenah pri

R. Salmič i dr.
Celje, Narodni dom.

Kupujem staro zlato. Popravila z jamstvom točno in poceni.

1321 8

Popolnoma varno naložite denarne prihranke pri zadrugi

LASTNI DOM

stavb. in kreditni zadr. z om. zavezo v Gaberju pri Celju

Obrestuje hranilne vloge po 8%.

Večje stalne vloge po dogovoru najugodnejše.

Jamstvo za vloge nad 1 milijon 250.000 Din.

Pisarna v Celju, Prešernova ulica št. 15.

Marljivost, treznost in varčnost, so predpogoj npravnosti!

Iz malega raste velikoi

Trboveljski premog

iz rudnikov: Laško, Hrastnik in Trbovlje in

trboveljski prima portland cement

dobavi iz tukajšnjega skladišča ali pri celih vagonih

od vagona po najnižjih dnevnik cenah

Premog se dostavlja na željo tudi na dom.

ZVEZA SLOVENSКИH TRGOVCEV

Cvenkel, Elsbacher in Ravnikar

pri podružnici Ljubljanske kreditne banke v Celju.

vojnemu naselniku Arlt ime).

5. Metateza ali premena glasnikov, kakor: kropiva kopriva (Koprivnik); mogila — gomila (Gomilsko).

Razlagavec zemljepisnih imen mora naposled preizkusiti, ako se njegova razlaga ujema s sedanjimi realnimi razmerami (lastnostmi) dotičnega kraja. Seveda se mu ta preizkus ne bo posrečil pri imenih, ki so nastala iz osebnih imen n. pr. Petrovče iz: Petrovič; in tudi ne pri onih imenih, ki se sicer naslanjajo na značilnosti zemlje (rastlinstva itd.), katero pa je napredujoča civilizacija izpremenila (z osušenjem močvirja, novim pogozdovanjem itd.). Tako naletimo prepogosto na krajno ime Brezje (Brezovo), kjer je pa sekira že zdavnaj iztrebila prvotne brezove gozdove ter se je zasejala bukev ali pa so poznejši rodovi zasadili smreke.*)

V mnogih primerih pa se bo stvarna preizkušnja imen prav lahko izvršila ter bo podkrepila jezikovno razlago. Za zgled vzemimo vas Čret (za Voglajno pri Celju)! Čret (tudi: čreta) pomeni zamočvirjeno zemljišče (der Ried), kakor navaja že narodna pesem: »V čreti mrzla voda 'zvira«. In res je naselbina Čret na izredno vlažnih tleh, in da Voglajna le nekoliko naraste, so takoj tamošnji travniki poplavljeni. Prav tako močvirni svet je tudi pri Ljubečni, kjer stoji vas

*) Kot posebno značilen primer za negativen uspeh realne preizkušnje navajam ime Javornik, ki je osobito na Kranjskem zelo razširjeno (Javornik pri Jesenicah, Idrijski Javornik, Mali in Veliki Javornik pri Postojni i. dr.), četudi ni v teh krajih že skoraj nikjer več sledu o javorjevih gozdovih, marveč se razprostira tod največ mogočno jelovje. Vsiljuje se mi misel (nočem pa, seve, tega trditi), da je tudi gorovje Rog (pri Kočevju) nekdanj pokrivalo obširno javorje, ki so mu Nemci rekli »Ahornwald«; sedaj pa se je obrusil začetni »A« ter je tako nastalo novo ime »Hornwald«, kar so domačini potem dobesedno prevedli na naš »Rog«.

Bujni, svilasti lasje,

po rednem umivanju glave z

„Elida“ Shampooom!

Začret (t. j. naselbina za močvirjem). Kako pa naj razložimo »Marijo za Čreto«, ki je visoko gori na planinah — bi utegnil ta ali oni oponesti. Saj vendar ne bomo iskali močvirja na tako visokem hribu? (Čreta, 996 m, severno od Vranskega.) Ne bojte se: realna preizkušnja nas ne pusti na cedilu! Izmuzniti bi se sicer mogli tudi z drugo razlago; zakaj »čretje« pomeni tudi: rušje, borovje, ki se nahaja po planinskem višavju. Toda ni nam treba nikakega izbegavanja, ampak oglejmo si rajši natančneje goro Čreto, ki se dviga med Bolsko in Dreto! Strma pot nas privede po južnem pobočju na skalovit greben; tu nam se pokažejo romarji sedež v pečini in odtis prstov Device Marije, ki je le-tam počivala, ko se je preselila iz cerkve v Savinjski dolini pa na vrh Črete, ker so se ji preposvetni dolinci močno zamerili. Za tem južnim robom s svojim počivališčem se odpre kadunji podobni svet, ki ga proti severu zapira drug greben, na katerem stoji Marijina cerkev. V tej planinski kadunji, južno od cerkvice, je izredno vlažna loka, ki se more po pravici »čreta« imenovati. Ker si je torej izbraša sv. Devica novo bivališče zadaj za »čreto«, zato je tudi utemeljeno ime božje poti »Marija za Čreto«. — S temi izvajanji sem hotel

nakratko pokazati, kako važna je realna, prirodna preizkušnja pri razlaganju krajevnih imen.

Zelo poučno in zanimivo bi bilo, ako bi zbrali slovenska krajevna imena lepo po skupinah in po prvotnih korenih, iz katerih so vzrastla: kakor označba po imenih dreves (gozdov), livad in močvirij; poznamenovanja lokah in dragah, soteskah in gorskih vrhovih; pa tudi naslonitve na osebne priimke in imena svetnikov. Največ bere bi nam pač dala imena raznega drevja. Ako se ozremo n. pr. na istočno stran Celja, tja do Konjiške gore in do Šmarja, kolika pestrost in slikovitost raznega drevja že na tem majhnem prostoru! Le pogledimo. Gabrje (pri Celju), Zgornji in Spodnji Gabrnik (pri Lembergu), Bukov žlak (log), Trnovlje; zatem severno od Blagovne: Cerovec (t. j. hrast, Zerr-eiche), Brezje, Dobje, Jesenik; vzhodno in severno od Vojnika: Bezovca (iz: bezeg), Višnja vas in sosedne Črešnjice, Lipa in Bukovje; v bližini St. Jurija: Hrušovec, Šibenik, Vezovje (t. j. Bezgovje), Slivnica, Javorje, Rakitovec; pri Šmarju: Jelševce in grad Jelše, Brezovec in Brezje, Preloge in Zagaj (t. j. za gajem).

Ker pa ni moj namen, da bi sistematično nakopičil toponomastično

gradivo, in še manje, da bi napisal strogo znanstveno razpravo o krajevnih imenih, ampak si samo želim, da bi temu ali onemu zbudil zanimanje za lepa slovenska imena ali pa da bi morda koga celo ogrel za globlje premišljevanje o domačih zemljepisnih imenih; zato te povabim, prijatelj, na izprehod v okolico našega mesteca, da spotoma podomače pokramljava o naših vasicah in goricah, o dolinah in planinah. Ako našetiva pri tem na kak pretrd oreh, pa ga prepustiva drugim, ki imajo pripravnejše klešče, a jih ne dajejo radi iz rok.*)

Da ne bomo brez vsakršnega načrta kolovratili po okolici celjski kar vseprek, zato si izberemo ravna pota, zapustivši »mesto belo in veselo«. Najprej krenemo na vzhod proti Šmarju, nato na sever proti Pohorju, na tretjem izprehodu jo mahujemo po Savinjski dolini, in naposled še uberemo pot proti Posavju.

*) To se tiče neke ljubljanske knjižnice, ki »sedi« na znanstvenih delih in čuva, da ne bi kak žarek posvetil tudi »na kmete«. Ne zameri, bela Ljubljana, če te vsčipnem, a zdiš se mi močno podobna svetopisemski luči, skriti pod mernikom.

(Dalje.)

Ježice

kupujem v vsaki množini. Ponudbo z navedbo cene in množine je poslati na naslov: Ivan Gliha, usnjarna, Kostanjevica pri Krškem. 5-4

Vinograd se proda (v Roginski gorci pri Tinskem), 3 orale, 1 oral nasajen, dva oralna nenasajena, sedaj njiva, viničarska hiša, zidan hram, nad sto sadnih dreves z vsem inventarjem, stiskalnica, posoda in orodje za 25.000 Din. Natančne podatke se pri Dragotlnu Gobcu, podžupanu, Celje, 3-3

Sprejma se 5 4

učenec

Pohištvo, posteljina, moška obleka, obutev itd. vse v dobrem stanju, se takoj ugodno proda. Naslov v upravi.

v večji trgovini v prometnem kraju. Imeti mora dobro šolsko izobrazbo, veselje do trgovine, ter biti zdrav in krepak. Naslov v upravi pod: »Nadarjen.«

Kleparstvo, vodovodne inštalacije in naprava strelovodov

Franjo Dolžan

CELJE - Kralja Petra cesta - CELJE

Sprejema vsa dela zgoraj omenjenih strok kakor tud' popravila Postrežba točna. Cene zmerne. Solidna izvršitev.

477 - 73

Za božič!

Od 1. decembra t.l. se prodaja svinjsko prekajeno meso, dobre šunke

kilogram po Din 32.50.

Prekajevalnica

VIKTOR ZANY, CELJE

Prešernova ulica 11.

Na drobno!

Pri

Na debelo!

Kupujte

po konkurenčnih cenah v veletrgovini pri „Solncu“

Kupujte

po konkurenčnih cenah v veletrgovini pri „Solncu“

manufakturno in modno blago

kakorn. pr.: Sukno, hlačevina, tiskovina (Druck), ceftir, volna za jumperje, pavola v vseh barvah, prejca, vezenina, blago za prte, dežnike, kravate, moško perilo, svilene robce, vence za neveste, flor nogavice i. t. d.

Platno belo in rujavo, Kupiš pri nas samo pravo.

Zato prepričajte se vsi, Da pri nas po cenl se dobi.

A. Drofienik, Celje, Glavni trg 9.

Pupilarnovaren in javnokoristen denarni zavod celjskega mesta

Mestna hranilnica celjska

Ustanovljena leta 1864. — Pod trajnim državnim nadzorstvom.

V lastni palači pri kolodvoru.

Vsi hranilnični posli se izvršujejo najkvalitetneje, hitro in točno. Ugodno obrestovanje. Pojasnila in nasveti brezplačno.

Vrednost rezervnih skladov nad Kron 25.000.000.—.

Za hranilne vloge jamči mesto Celje s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.